

Toelichting Inleidingen

Dr. Maaïke Meijer

Materie en Constructie. De tekst als daad, reflecties over de materialiteit van representatie

'Alles wat geschreven is bestaat.' (Monique Wittig)

'Gender is a kind of imitation for which there is no original; in fact, it is a kind of imitation that produces the very notion of the original as an effect and consequence of the imitation itself.' (Judith Butler)

'Like race, sex is an 'imaginary' formation of the kind that produces reality, including bodies then perceived as prior to all construction.' (Donna Haraway)

De materiële wereld wordt geconstrueerd in taal en in de daarin beschikbare woorden, begrippen, beelden, en in 'modes of emplotment' (Hayden White). Wat wij kennen als de materiële wereld is gemaakt in woorden en alleen via dezelfde woorden weer toegankelijk. Je ziet alleen dat, wat je ook kunt zeggen. Zo komt niet alleen de sociale, maar ook de materiële wereld altijd bemiddeld tot ons.

Het talig-geconstrueerde karakter van 'werkelijkheid', 'natuur', 'de seksen' en wat dies meer zij interesseert feministen in hoge mate: studie van onze talige gekooidheid kan zich immers richten op ontsnappingen uit tenminste *deze* kooien. 'De grenzen van mijn taal zijn de grenzen van mijn wereld' schreef Wittgenstein al, maar misschien is het enig mogelijke in de taal te wijzen naar een domein dat buiten de taal ligt: het mystieke, volgens Wittgenstein, het 'onzegbare' volgens een reeks van kunstenaars/ressen, het 'beyond gender' volgens utopische feministen als Wittig en Haraway. De pogingen, artistiek of feministisch, in een 'buiten' te komen zullen mij echter niet bezighouden. Het gaat er mij in deze inleiding eerder om juist 'binnen' te blijven, en het talige karakter van het materiële te overdenken. Teneinde u, mijn gehoor, te beroven van elke illusie dat je onmiddellijk contact kunt hebben met de wereld, je gevoelens, je lichaam enzovoorts - de illusie dat je ziet en beleeft wat er 'is'.

We kunnen dit ook anders stellen, namelijk zo: taal, beeld en representatie hebben een werkelijkheidsvormend, zelfs 'reëel' karakter. Teksten zijn daden. In dit verband wil ik ingaan op Foucault's *discours*-begrip, dat het tekstuele en het materiële in één verband brengt. Verder wil ik betogen dat alle taal, beeld en representatie een performatief ('uitvoerend') karakter heeft. De performativiteit van taal is, denk ik, niet beperkt tot taaluitingen als 'ik beloof', 'ik zweer' - taaluitingen die tegelijk uitvoeren wat ze zeggen, namelijk beloven en zweren. Alle re-

Toelichting Inleidingen

---

presentatie heeft misschien een performatief en materieel karakter: dat is wat ik in mijn inleiding hoop te onderzoeken.